

## I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

## VÉLEMÉNYEK

## RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

124. PLENÁRIS ÜLÉS – 2017. JÚLIUS 12–13.

**A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A Horizont 2020 helyi és regionális vetülete és az új kutatási és innovációs keretprogram**

(2017/C 342/01)

**Előadó:** Christophe Clergeau (FR/PES), Loire mente régió közgyűlésének tagja Referenciadokumentum

**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

## A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

**A. AZ EURÓPAI KUTATÁS ÉS INNOVÁCIÓ (K+I): EGY AMBÍCIÓ, AMI A KERETPROGRAMON TÚLMENŐEN IS MEGERŐSÍTÉSRE VÁR****A keretprogram helyének megszilárdítása az Európai Kutatási Térség létrehozásában és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek elérésében**

1. üdvözli azt az átütő sikert, amit a Horizont 2020-szal (H2020) záruló, egymást követő keretprogramok révén végrehajtott európai kutatási politika aratott. A H2020 a legjelentősebb integrált kutatási program a világon, amely a tudományos kiválóságon és az innovációk felgyorsításán alapul;
2. emlékeztet arra, hogy a H2020 a kutatás és az innováció fejlesztésének legfontosabb támogatási eszköze Európában az átfogó Európa 2020 stratégián belül, amely az Európai Kutatási Térség (EKT) megvalósulását szolgálja;
3. **ismét megerősíti az Európa 2020 stratégia helytállóságát**, az ugyanis a „tudásháromszög” (kutatás – képzés – innováció) egységes megközelítését alkalmazza, miközben a tanulás megközelítésének változása és a mindenki számára elérhető képzés szintjének emelése, valamint az egyetemek és a vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása továbbra is alapvető; javasolja az Erasmus+ programmal, valamint a régióközi együttműködésnek szentelt Interreg, ezen belül az Interreg Europe programmal való fokozott kohéziót és komplementaritást; aláhúzza, hogy az EKT megvalósítását folytatni kell, és hogy annak feltétele számos cél elérése. A tudományos kiválóság ezeknek fontos és elengedhetetlen, ám nem egyedüli dimenziója;
4. hangsúlyozza, hogy továbbra is nagy jelentőséggel bírnak az Európai Kutatási Térség célkitűzései, illetve azok megvalósításának folytatása, különösen a transznacionális együttműködés fejlesztése, a tudás mobilitása, az egységes munkaerőpiac a kutatók és az innovációs szakemberek számára, a nemek közötti egyenlőség, illetve a tájékoztatáshoz és a tudományhoz való hozzáférés tekintetében;
5. javasolja, hogy az európai tudásbázis felépítésére irányuló projekt támogatásának megszilárdítása érdekében térképezzék fel az európai tehetségeket és kövessék nyomon a kutatók pályafutását; meg kell valósítani a kutatók karriertervezését, lehetővé téve számukra, hogy hozzáférhessenek a kutatói pályafutásuk egyes szakaszait segítő programokhoz; erősíteni kell a kutatók bevonását a vállalati szférába;

6. elutasítja a költségvetési vitának a keretprogramra történő korlátozását. Az értékelési módszerektől függően a kohéziós politika kutatásra és innovációra fordított részaránya 43 és 110 milliárd euro között mozog, nem számítva az egyéb ágazati politikák és a Juncker-terv főbb hozzájárulásait;

### Hogy az innováció és a kutatás ismét politikai és költségvetési prioritást jelentsen

7. **kéri, hogy az innováció és a kutatás kerüljön vissza az elsődleges prioritások közé az Európa jövőjéről szóló vita keretében** és a Római Nyilatkozatban <sup>(1)</sup> foglalt prioritások közé; kéri a kutatási, innovációs és képzési kérdések horizontális irányításának megerősítését az Unióban, valamint az Európai Unió által a K+I-t célzó költségvetési erőfeszítések növelését az összes politika belül, a jelenlegi és a következő többéves pénzügyi keretben egyaránt. Ebben az összefüggésben, valamint az Európai Parlament jelentéstervezetével <sup>(2)</sup> és a K+I-programok hatásának maximalizálását vizsgáló magas szintű, független szakértői csoport jelentésével (Lamy-jelentés) <sup>(3)</sup> összhangban a keretprogram költségvetését jelentősen növelni kell, hogy a jelenlegi keretprogram növekedési ütemét fenn lehessen tartani <sup>(4)</sup>. A K+I-hez nyújtandó támogatás semmiképp sem hátrálthatja a kohéziós politikát, amely továbbra is az Unió legfontosabb eszköze a gazdasági és társadalmi kohézió, illetve az uniós régiók közötti konvergencia megvalósításának finanszírozásában. A regionális fejlődés előmozdítása érdekében a kohéziós, valamint a K+I-politika intézkedési eszközeiben rejlő összes lehetőséget ki kell használni és kombinálni kell;

8. új közös ambíciót szeretne látni, amely nemcsak az európai tudományos kiválóságra vonatkozik, hanem egész Európa tudományos kiválóságára és innovációs képességére, eközben pedig az összes régióban rejlő potenciált mozgósítja és hozzájárul kapacitásuk megerősítéséhez, nyílt és együttműködő innovációt mozdítva elő;

9. véleménye szerint ennek a közös ambíciónak külön jelentőséget kölcsönöz a globalizáció, amelynek hatásait jobban kellene kezelnünk, nem utolsósorban helyi és regionális szinten. A globalizáció kihívásaival szembeni ellenálló képességet fokozni lehet a nagy hozzáadott értékkel bíró és fenntartható versenyképességet biztosítani képes kutatás és innováció segítségével;

10. úgy látja, hogy népszerűsíteni kellene az európai, nemzeti és regionális finanszírozás holisztikus megközelítését, ami nélkül ez a törekvés és az európai költségvetési vita értelmetlen volna; emlékeztet annak a célkitűzésnek a fontosságára, amely szerint a GDP 3 %-át az állami és a magánszféra által folytatott K+I-re kell fordítani. Ezt a célt, mely 2015 óta 2,03 %-on stagnál, az Európa 2020 stratégia tűzte ki a tagállamok számára, és elérését számos tagállamban többek között az előirányzatok csökkenése sodorta veszélybe. Ezért kiemelten fontosnak tartja, hogy folytassák a K+I-rendszerek megerősítését, figyelembe véve az egyes tagállamok és régiók körülményeit, európai szinten jobban összehangolva a politikákat, és ösztönözve a nemzeti és regionális szinten szükséges reformokat, egyebek mellett az európai szemeszter és az intelligens szakosodási stratégiák révén;

### A többi európai politikával való szinergiáról szóló vita tisztázása

11. szükségesnek tartja a szinergiákról szóló vita tisztázását, és öt operatív elvet javasol, amelyeket az Unió, a tagállamok, a régiók és a városok is elfogadhatnának:

— a koherencia elve: közös kormányzás, az átfogó célkitűzések, a stratégiák és a vezérprojektek közös kiválasztása,

— a kompatibilitás elve: az egyszerű és hatékony forráskombinálás lehetővé tétele különösen az állami támogatások kérdésének vizsgálata kapcsán,

— a komplementaritás elve: a szerepek egyértelmű elosztásának és a fellépés megfelelő folytonosságának garantálása a projektek különböző dimenzióinak finanszírozásában, illetve azok előzetes (pl. a kapacitások megerősítése) és utólagos támogatása (a kutatási eredmények felhasználása, forgalomba hozatal stb.),

<sup>(1)</sup> A 27 tagállam, az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság vezetőinek nyilatkozata (2017. március 25.) [http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2017/3/47244656633\\_hu.pdf](http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2017/3/47244656633_hu.pdf)

<sup>(2)</sup> Az Európai Parlament jelentéstervezete a Horizont 2020 keretprogram végrehajtásának értékeléséről a program időközi értékelésének és a 9. keretprogramra irányuló javaslat tekintetében (2016/2147(INI)).

<sup>(3)</sup> Az uniós kutatási és innovációs programok hatásának maximalizálását vizsgáló független magas szintű csoport jelentése: „Investing in the European future we want” [Beruházás az általunk kívánt európai jövőbe] [https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other\\_reports\\_studies\\_and\\_documents/hlg\\_2017\\_report.pdf#view=fit&pagemode=none](https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none)

<sup>(4)</sup> „A költségvetésnek legalábbis fenn kell tartania a Horizont 2020 átlagos növekedési ütemét, kiindulópontként a program utolsó évére tervezett költségvetést véve. Ezáltal a hét évre szóló költségvetés jelenlegi árákon számítva legalább 120 milliárd EUR lenne.” Az uniós kutatási és innovációs programok hatásának maximalizálását vizsgáló független magas szintű csoport jelentése.

- a közös alkotás elve: koherens megközelítés kialakítása, amely szerint „a közös finanszírozás közös tervezéssel és közös teszteléssel is jár”,
- ökoszisztéma-elv: a kollektív helyi kezdeményezések szerepének elismerése;

## B. A KERETPROGRAM ALAPJAINAK MEGÚJÍTÁSA A FELÉPÍTÉS MEGTARTÁSA MELLETT

### Nyílt, együttműködésen alapuló és mindenki számára előnyös program

12. emlékeztet arra, hogy a keretprogram által jelentett értéktöbblet mindenekelőtt közösségi és együttműködésen alapuló dimenziójából ered, illetve abból, hogy segíti a kutatók és innovációs ökoszisztémák hálózatba szervezését. Ennek a dimenzióknak továbbra is előtérben kell maradnia az egyedi projektek támogatásával szemben;

13. aggódik a pályázati felhívásokon elért átlagos sikerarány csökkenése miatt, az ugyanis alacsonyabb, mint az előző keretprogram esetében, és ez komolyan hátráltatja a program régiókban történő elterjesztését. A „kiválóság” megközelítéshez szükséges verseny nem vezethet kirekesztéshez és túlzott koncentrációhoz;

14. úgy véli, hogy a keretprogram nyitottságának megőrzése elengedhetetlen ahhoz, hogy az egész Európát, annak területeit és polgárait elérhesse; nagyobb mértékű innovációt sürget a keretprogram eszközei terén a kiválóság, az integráció és a részvétel összekapcsolása érdekében;

15. emlékeztet annak jelentőségére, hogy fennmaradjon az alapkutatás és a forgalomba hozatalhoz közeli kutatás közötti egyensúly, amint a szabad kutatás és a társadalom és a gazdasági szereplők által felvetett kérdésekre választ kereső kutatás közötti egyensúly is, hogy egyaránt célozzák a további innovációt és a forradalmi innovációt, hiszen mindkettő új tevékenységeket és munkahelyeket hozhat létre;

16. megjegyzi, hogy a magas technológiai érettségi szintű projektek ma elsőbbséget élveznek, ami kiváltságos helyzetbe hozza a fokozatos innovációt azzal, hogy a kutatókat arra ösztönzi, hogy érett ötletekre koncentráljanak, amelyekkel rövid időn belül meg lehet jelenni a piacon. Ugyanakkor kiemeli, hogy az alacsonyabb technológiai érettségi szintű projektek támogatása is fontos ahhoz, hogy még több innovációt lehessen bevezetni a piacra. Hangsúlyozza az alacsonyabb technológiai érettségi szintre alapuló forradalmi innovációk jelentőségét, melyek lehetővé teszik, hogy gyorsan elő lehessen állni új termékekkel és szolgáltatásokkal a piacon. Mindenesetre a kkv-k piacra jutásának támogatását és a fenntartható munkahelyek teremtését az innovációs politika kiemelt prioritásává kell tenni. Ezt egy európai innovációs tanács feladatává kellene tenni;

17. kéri, hogy megfelelőbben vegyék figyelembe a kiválóság és az innováció összes formáját, és emlékeztet arra, hogy a nem technológiai jellegű innováció és a társadalmi innováció igényt generál új ismeretek iránt, ami új kiválósági területeket alakíthat ki;

18. támogatja a társadalmi innováció teljeskörű elismerését, mely újító elképzelések (termékek, szolgáltatások és modellek) révén válaszolni lehet a tágabb értelemben vett társadalmi szükségletekre;

19. hangsúlyozza, hogy a kutatás és az innováció nem kizárólag a vállalatokat célozza, hanem a közpolitikákat, az egészségügyet, a kultúrát és a közösségi életet is érinti, továbbá az új partnerségek, új tevékenységek és új társadalmi kapcsolatok kialakulásához hozzájáruló szociális gazdaságot és új gazdasági modelleket is. Az innováció eredményeinek hasznosítása során ezért nemcsak a piacon gazdasági értékkel bíró termék koncepcióját kell szem előtt tartani, hanem a polgárok számára társadalmi értékkel bíró szolgáltatását is;

### A kiválóság új megközelítése

20. hangsúlyozza, hogy a „kiválóság” kifejezést igen eltérő esetek leírására használják; javasolja, hogy különböztessék meg az alábbi, a keretprogram által támogatandó területeket:

- a tudomány kiválósága, ami mindenekelőtt az együttműködés elvén alapul, megelőzve a verseny elvét,
- a tudományos és innovációs projektek kiválósága, amelynek jellemzője egyebek mellett a projektek hatása és hozzájárulása a tudásátadás terén,
- a tudományos ökoszisztémák és a diverzifikált szereplők közötti együttműködés kiválósága,
- egész Európa kiválósága és átfogó innovációs képessége;

### A projektek hatásának új megközelítése

21. javasolja, hogy a projektek hatásainak értékelésében – mind az előzetes fázisban, a projektjavaslatok esetében, mind pedig az utólagos fázisban, jóváhagyott projektek esetén – vegyék figyelembe az alábbiakat:

- a tudományos hatást, amelyet elsősorban az idézések száma mér,
- a projektek eredményeinek terjesztéséből és elsajátításából eredő hatást,
- a nyitott és együttműködésen alapuló innováció, valamint az új termékek és szolgáltatások – elsősorban kkv-k által végzett – kifejlesztése hatását,
- a regionális innovációs ökoszisztémákra és azok kutatás-képzés-innováció alapú három pillérére, valamint a régiókra és azok lakosaira különösen a foglalkoztatás és a jólét terén kifejtett hatást;

### **Új megközelítés a régiók keretprogramban elfoglalt helye kapcsán**

22. a kiválóság minden formájának előmozdítása érdekében javasolja, hogy **a jövőbeli keretprogramban juttassanak kiemelt szerepet a városoknak és a régióknak:**

- az európai K+I-politika és a keretprogram átfogó irányításának partnereiként,
- az innovációs csomópontok (hubs) és ökoszisztémák európai kiválósági hálózatainak középpontjában,
- projektrésztvevőkként megkönnyített részvétellel,
- az innovációban, valamint a H2020 eredményeinek kihasználásában és elterjesztésében fontos szereplőkként,
- a tudomány és a társadalom közötti folyamatos párbeszéd megszervezőiként;

### **A társadalmi kihívások fejlesztése relevanciájuk és hatásuk megerősítése érdekében**

23. kéri két új társadalmi kihívás beépítését az európai társadalmak jövője szempontjából fontos kihívásokkal foglalkozó kiváló tudományok eredményeinek javítása érdekében:

- az európai készségfejlesztési program kihívásainak megválaszolása: az egész életen át tartó tanulás a szociális modell és az európai teljesítmény középpontjában,
- az értékteremtés, az innováció és a foglalkoztatás, a társadalmi kapcsolatok és a fenntartható fejlődés regionális dinamikája, ideértve az Európai Unió régiói előtt álló demográfiai kihívásokkal való kapcsolatot;

24. kéri, hogy a társadalmi kihívásokon belül erősítsék meg az interdiszciplinaritás és a bölcsészet- és társadalomtudományok helyét, valamint a kockázatvállalást, hogy új elképzelések és megoldások alakulhassanak ki egyebek között a biankó projektfelhívások bevezetésének köszönhetően;

25. új, kiegészítő jellegű megközelítés kialakítását ösztönzi, amely egyrészt – a kutatások és a nagyszabású projektek sikere érdekében – küldetéseken, másrészt pedig – az intelligens városok, a környezetpolitikai kérdések vagy a tengerekkel kapcsolatos kérdések példájára – transzverzális célzottságon alapul; ezért ismételten kéri, hogy a következő keretprogram 10 %-ban határozza meg azon projektek arányát, amelyek jelentős hatással vannak a tengerkutatásra és a tengerhasznosítási célú kutatásra <sup>(5)</sup>;

### **A projektek sokféleségét támogató részvételi feltételek meghatározása**

26. csodálja, hogy a hatályos szabályok által biztosított számos lehetőséget nem használják ki megfelelően, és több tengely mentén javasolja ennek orvoslását:

- szélesebb körű és nyitottabb pályázati felhívások, amelyek lehetővé teszik az új megközelítések kifejeződését,
- fokozott interdiszciplinaritás a pályázati felhívások megfogalmazásában, mozgósítva minden ismerettípust, technológiai és egyéb jellegűeket egyaránt,
- a bölcsészet- és társadalomtudományok jobb beépítése, aminek szintje napjainkban nem kielégítő,
- az alulról kiinduló hálózatok és kezdeményezések jobb támogatása,
- nagyobb átláthatóság és elszámoltathatóság a projektek értékelésének és kiválasztásának minden szakaszában, a források elosztásában, valamint az új pályázatok sikere érdekében a projektek módosítását lehetővé tevő eljárás során,

<sup>(5)</sup> A Régiók Európai Bizottsága véleménye: Új szakasz a kék növekedésre vonatkozó európai politikában (CDR 6622/2016).

- minél több új pályázó részvételének ösztönzése az először pályázóknak szóló felhívásokban,
- a lépcsőzetes finanszírozás fokozott és következetes alkalmazása, mely módszer révén a keretprogramot kevésbé ismerő embereket is el lehet érni,
- egyszerűsített eljárások bevezetése a végfelhasználókat terhelő felesleges bürokrácia csökkentése érdekében;

27. felkéri az Európai Bizottságot, hogy ismertesse az értékelési elemeket, amelyek indokolják, hogy a nagyvállalkozások magas szintű finanszírozásban részesülnek a Horizont 2020 keretében, miközben K+F-kiadásuk alig emelkedtek, és javasoljon ennek megfelelően korrekciókat a következő keretprogramban;

28. ismételten hangsúlyozza, hogy állami támogatásokkal kell segíteni a kutatási tevékenységeket; sajnálja, hogy az a tendencia, hogy a támogatásokat kölcsönökkel helyettesítik, ám elismeri, hogy a technológiailag érett, a piaci tevékenységekhez közel álló projekteknek más eszközök mellett szükségük van ezekre is;

29. úgy véli, hogy a keretprogram célkitűzéseinek támogatására szolgáló pénzügyi eszközök kialakítása csak akkor indokolt, ha azok pénzügyi intézményekkel partnerségben fedezni tudják a magasabb kockázatokat ott, ahol a piac nem megfelelően működik, például az INNOVIN-modell alapján; sajnálja, hogy a Juncker-tervet jelenleg korlátozottan alkalmazzák az ilyen típusú kockázat elleni védelem kiterjesztésére;

30. felhívja a figyelmet arra, hogy javítani kell a kkv-kat célzó innovációs projektek finanszírozását, kiemelten kezelve az Ipar 4.0 programokat, mivel ez jobb módja az európai ipari szféra strukturálásának, s emellett belső technológiai keresletet is teremt, amely előmozdítja az európai fejlődést;

## C. A RÉGIÓKBAN GYÖKEREZŐ K+I-T TÁMOGATÓ KERETPROGRAM KIALAKÍTÁSA

### A régiókban gyökerező kiválósági megközelítés előmozdítása

31. **megállapítja, hogy a tudományos kiválóság természetes módon van jelen az innovációs központokban és ökoszisztémákban.** A Horizont 2020 kedvezményezettjeinek (egyetemek, kutatószervezetek, kkv-k, civil társadalmi szervezetek) többsége erőteljes helyi gyökerekkel rendelkezik, és a régió színvonala befolyásolja a tudomány színvonalát. Ezt a keretprogramban teljes mértékben el kell ismerni;

32. emlékeztet arra, hogy a területi dimenziót szisztematikusan figyelembe kell venni a politikák kialakításakor, mivel az intelligens szakosodási stratégiák (RIS3) a tudományos szereplőket és a vállalkozásokat forrásokkal látják el, és értéket teremtenek a régiók és a polgárok számára;

33. rámutat arra, hogy az RIS3 stratégiákat azzal a céllal fogadták el és dolgozták ki a régiók, hogy a gazdasági fejlődés érdekében a kutatásba és az innovációba strukturálják a beruházásokat, más régiókkal karöltve, és hogy a regionális és európai beruházások összeegyeztetése az intelligens szakosodással kapcsolatos strukturális projektek esetében fokozza a keretprogram hatását, elkerülve a helyi adottságokat tekintetbe nem vevő projektek finanszírozását;

34. ismét leszögezi, hogy a keretprogramnak elő kell mozdítania a kutatási és innovációs kapacitás megerősítését a régiókban, hogy támogassa a területi szintet a kiválóság felé történő előmenetelben, különösen az intelligens szakosodás terén, és megerősítse az összes régió képességét arra, hogy részt vegyen a H2020 programban, színvonalas projekteket indítva annak keretében;

35. hangsúlyozza, hogy a városok olyan innovációs központok, amelyek központi szerepet játszanak a kiválóság előmozdításában; kiemeli továbbá, hogy a tudománynak az innovációs központokban történő túlzott koncentrációja a teljes gazdasági és társadalmi szerkezetben továbbgyűrűző hatásokkal akadályozza a kutatást, valamint hogy mozgósítani kell a főbb helyszínektől távol eső kiválósági tartalékokat; rámutat a regionális politika e téren játszott kulcsfontosságú szerepére;

### Az európai kutatási politika és a régiók közötti új szövetség létrehozása

36. az európai K+I-kiválóságot célzó új partnerséget javasol az EU, a tagállamok, a városok és a régiók között egyfajta megerősített többszintű kormányzás, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása, a nyílt innováció egy közös kultúrája és a helyi szinten indított kezdeményezések kihasználása mentén, alulról kiinduló megközelítést alkalmazva;

37. a hozzájárulás növelését kéri a keretprogram részéről a regionális innovációs központok és ökoszisztémák megerősítéséhez, valamint azt, hogy nyújtsanak több támogatást a technológiatranszferrel foglalkozó hálózatoknak és hozzanak létre „térégi kapcsolatok” (territorial connections) néven egy új fellépést, amelynek révén a keretprogram elismeri és finanszírozza a regionális kiválósági hálózatokat az Élkezdeményezés modellje alapján;

38. az úttörő régiókat arra kéri, hogy alakítsanak európai konzorciumokat azzal a céllal, hogy Európa-szerte forradalmi innovációkat hozzanak létre. Az együttműködési lehetőségek feltárása, az értéklánc egyes részeinek feltérképezése, valamint a legfontosabb érdekelték és készségek intelligens szakosodás révén történő azonosítása alapvető lépést jelent az uniós szintű értéktöbblet megerősítésének folyamatában;

#### **A régiók és a tagállamok közötti innovációs szakadék áthidalása**

39. **sajnálja, hogy a futamidő felénél az EU-13 országai elégtelen mértékben vesznek részt a Horizont 2020 programban<sup>(6)</sup>, és kiemeli a regionális és helyi szintű részvétel terén tapasztalható eltéréseket;** emlékeztet arra a feladatra, hogy a keretprogramot – és nem csak a kohéziós politikát – mozgósítani kell az Unió minden régiójában a legjobb kiválósági úttörők támogatása, valamint az európai együttműködésekhez való csatlakozásuk lehetővé tétele érdekében;

40. szeretné, ha a H2020 keretprogram „A kiválóság terjesztése és a részvétel növelése” programját folytatnák és ebben a tekintetben kibővítenék. A kiválóság mint alapvető kritérium szem elől tévesztése nélkül konkrét megközelítés alkalmazását kéri a K+I-fejlesztés terén erősen elmaradott régiók kapcsán, amelyek az erre a programra nem jogosult országokban találhatók. Ilyen például a legkülső régiók többsége; hangsúlyozza, hogy a H2020 e program számára kevés erőforrást (1 %) mobilizált; megjegyzi, hogy nem történt jelentős változás a keretprogramhoz való hozzáférésben, és meglepődve tapasztalja, hogy azok az országok, amelyek a keretprogram fő kedvezményezettjei, ennek a programnak is fontos hasznélvezői. Megítélése szerint ez a helyzet aláássa a keretprogram legitimitását, ezért új kezdeményezéseket sürget;

41. integrált megközelítést ajánl a kiválóság elérése felé, melyet minden ország és régió saját koordinációs terve alapján kell bevezetni annak érdekében, hogy az ország/régió fellépjen az összes szükséges reform kapcsán, mindenki számára nyitott kiválósági központokat hozzon létre, küzdjön az agyelszívás ellen, és teljes jogon részt vegyen az európai kutatási hálózatokban. Ennek a koordinációs tervnek a regionális, nemzeti és uniós alapok, köztük a Horizont 2020, valamint az európai strukturális és beruházási alapok társfinanszírozásában kell részesülnie;

42. ennek érdekében javasolja az európai együttműködésekben való részvétel lehetőségének megerősítését:

- a kutatási és technológiafejlesztési infrastruktúrák támogatásának bővítésével és az „EKT-professzori” helyek számának növelésével, ígéretes kutatókat és tudományos vezetőket vonzva,
- megerősítve az ösztönzést új belépők fogadására a benyújtott projektekben, valamint bizonyos kiválasztott projektek megnyitását új, további szereplők előtt,
- növelve a kkv-knak szánt – kutatási-fejlesztési és innovációs részlegek létrehozását, valamint ezekben technológiai szakemberek és kutatók felvételét célzó – támogatást,
- növelve az olyan, kkv-kon belüli szervezeti egységek létrehozására szánt támogatásokat, amelyek lehetővé teszik a kutatási és/vagy innovációs hálózatokban való részvételt;

#### **D. A KÖZÖS ÉS MEGOSZTOTT ESZKÖZÖK ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉSE A TUDOMÁNYOS KIVÁLÓSÁG ÉS AZ INNOVÁCIÓ SZOLGÁLATÁBAN**

##### **Az európai szereplők hálózatai – a kiválóság és az innováció melegágya**

43. határozottan megerősíti a hálózatokban folyó együttműködés elsőbbségét a versennyel szemben a keretprogramon belül, az Unió értékeivel összhangban, valamint e hálózatok mint a projektek és a kiválóság melegágya jelentőségét;

44. ezzel kapcsolatban kiemeli a 7. keretprogramba illesztett „Tudásrégiók” elnevezésű program helyénvalóságát, mely érdemi párbeszédet tett lehetővé a regionális politikával, a tudásháromszög helyi szereplői közötti fenntartható együttműködés kezdeményezése, a magánszektor (köztük a kkv-k) bevonása a keretprogram projektjeibe, az innovatív ökoszisztémák közötti transznacionális együttműködés támogatása, valamint a helyi és regionális szereplőknek az EKT-ba történő integrálása révén;

<sup>(6)</sup> „A kiválóság terjesztése és a részvétel növelése” program elsődleges kedvezményezett tagállamai. Konkrétan az alábbi államokról van szó: Bulgária, Horvátország, Ciprus, a Cseh Köztársaság, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia és Szlovénia (a programról bővebb információ itt található).

45. ambiciózus politika bevezetését kéri ezeknek az együttműködési hálózatoknak a fejlesztése kapcsán:
- kutatók, csoportok vagy laboratóriumok között, illetve kutatási infrastruktúrák között tudományos kérdések létrehozására, pályázati felhívások és projektek ajánlására,
  - klaszterek, kísérleti és demonstrációs projektek között,
  - diverzifikált szereplők, köztük régiók és városok, regionális innovációs központok és ökoszisztémák között, a RIS3-hoz kapcsolódva;
46. emlékeztet arra, hogy a H2020-ban számos lehetőség létezik e kezdeményezések támogatására. Értetlenül áll a juttatások és a mozgósítás alacsony szintje előtt és a koordinációs és támogatási cselekvések (CSA) intenzívebb alkalmazására szólít fel; ösztönzi a régiók által a keretprogram révén indított innovatív kezdeményezések jobb elismerését. Kéri továbbá az RIS3 stratégiákkal kapcsolatos régiók közötti együttműködés támogatásának megerősítését a H2020 és a kohéziós politika keretében egyaránt;

#### **A K+I-programok régiókkal közös kialakításának fejlesztése**

47. megjegyzi, hogy a program elindítása óta fokozódott a régiók bevonása a Horizont 2020 végrehajtásába, és egyre több régió partner közös programozási eszközökben, például az ERA-NET fellépésekben, a Marie Skłodowska-Curie COFUND-fellépésekben, illetve az állami és a magánszféra közötti kutatási és innovációs partnerségekben, mint amilyen a Tiszta Égbolt kezdeményezés;
48. kéri ezeknek a közösen kialakított fellépéseknek a fejlesztését, a végrehajtási szabályok egyszerűsítését és harmonizálását, és például a tagállamok egyetértésével a régiók részvételének megkönnyítését a közös programozási kezdeményezésekben (EUMSZ 185. cikk);
49. kéri, hogy tegyék még egyszerűbbé a támogatások ügyintézését; egy egységes tájékoztató portált kialakítva folytassák és fokozzák a támogatások központosítását; a programokra és az eljárásokra vonatkozó információk, valamint a résztvevők portáljának támogatáskezelési platformja legyen minden uniós nyelven elérhető, megkönnyítendő a hozzáférést a résztvevők számára;
50. támogatja a keretprogrammal kapcsolatos uniós kiegészítésre vonatkozó mechanizmusokat olyan a kiválóságot támogató helyi kezdeményezések ösztönzésére, amelyek jelentős és diverzifikált forrásokat tudnak mobilizálni;
51. úgy véli, hogy az intelligens szakosodási stratégiákkal és azok végrehajtásával kapcsolatban szerzett tapasztalatok nagyon hasznos visszajelzést kínálnak a H2020 és a jövőbeli keretprogram irányításában, valamint a finanszírozásra jogosult témákat meghatározó munkaprogramok kidolgozásában; arra kéri az ebben a programozásban részt vevő hatóságokat, hogy jobban vonják be a régiókat ebbe a folyamatba, hogy erősödjön a koherencia a helyi kihívások vonatkozásában;
52. alapvetően fontosnak tartja, hogy a Horizont 2020 program különböző kihívásainál a régiókra gyakorolt társadalmi-gazdasági hatást már e program kidolgozása, tervezése és finanszírozási területeinek meghatározása során figyelembe vegyék, hogy a program kiválasztása minden európai régióban eredményesen hozzájárulhasson az életminőség növeléséhez;
53. kéri a keretprogram összes rendelkezésének felülvizsgálatát a szubszidiaritás és a komplementaritás elve alapján, hogy megerősödjön az összhang a különféle szereplők között nemcsak a közös finanszírozás, hanem a szerepek újraosztása szempontjából is, eközben pedig a keretprogram fellépését olyan témákra kell koncentrálni, amelyek európai értékkel bírnak;
54. javasolja, hogy fejlesszék tovább a kkv-eszköz finanszírozásban nem részesülő legjobb pályázói számára odaítélendő kiválósági pecsétet (seal of excellence), hogy az valódi partnerségi eszközzé váljon, amelynek irányítását az EU és a régiók közösen végzik, hogy minél jobban összehangolják fellépésüket a pályázatok benyújtása előtt és azt követően. Ezek az elvek érvényesek a kiválósági pecséttel kapcsolatos egyéb intézkedésekre, például a Marie Skłodowska-Curie-cselekvésekre és az Európai Kutatási Tanács ösztöndíjaira, valamint a szinergiák létrejöttét elősegítő minden egyéb projektre;

#### **A továbbgyűrűző hatás, az innováció és az ismeretterjesztés megerősítése a régiókkal partnerségben**

55. kiemeli a régiók mint kísérleti terepek és „korai felhasználók” szerepét a közbeszerzések területén; kéri e tevékenységek szabályozási keretének rugalmasabbá tételét és az innovatív közbeszerzés támogatására vonatkozó intézkedések egyszerűsítését, melyek jelenleg kihasználatlanok és olyan szabályok által irányítottak, melyek kevésbé felelnek meg az ajánlatkérő hatóságoknak;

56. megerősíti a 360<sup>o</sup>-os megközelítés fontosságát az innovációval kapcsolatban, ami egyaránt inkrementális és diszruptív, technológiai és nem technológiai, design és felhasználó központú innováció, szociális innováció, nyitott és együttműködésen alapuló innováció; rámutat arra, hogy a helyi csomópontok és ökoszisztémák az innovációval, az átadással és az értékteremtéssel kapcsolatos tevékenységek főszereplői; kéri az Európai Bizottságot, hogy az Európai Innovációs Tanács (EIT) létrehozása keretében vegye tekintetbe azt a szerepet, amelyet a helyi önkormányzatok játszanak ezekben a kérdésekben, és a jövőben vonja be őket az EIT feladataiba;

57. javasolja, hogy a következő keretprogramba vezessék be a kkv-támogató eszköz új strukturálását, melynek programozási és végrehajtási feltételei az eljárások korai és későbbi szakaszaiba is bevonnák a helyi önkormányzatokat az intelligens szakosodásnak és a helyi finanszírozásnak való jobb megfelelés, illetve a rendkívül alacsony sikeraránynak tulajdonítható visszatartó hatás mérséklése érdekében;

58. ellenez minden olyan elképzelést, mely a kohéziós politikai alapok egy részének a keretprogram tevékenységei felé történő átirányítására irányul, hogy automatikusan több projektet finanszírozzanak, vagy ezeket a „kiváló elvetéseket” támogassák; meg kívánja védeni a regionális önkormányzatok autonómiáját, továbbá elő kívánja mozdítani a közös kidolgozásra, valamint a komplementaritás és az együttműködés megerősítésére vonatkozóan javasolt megközelítést;

59. hangsúlyozza, hogy már a projektek kialakításakor figyelembe kell venni azok átgyűrűző hatásait, valamint az eredmények terjesztésével és elsajátításával kapcsolatos kérdéseket; megállapítja, hogy a projektek ezeken a területeken jelenleg korlátozott hatásokat fejtenek ki; támogatja ezért a külön ezeknek a tevékenységeknek szentelt európai és helyi programok kidolgozását; kéri, hogy a városokat és a régiókat nagyobb mértékben vonják be a keretprogramon belüli projektek eredményeinek felhasználásába és terjesztésébe;

60. támogatja még olyan eszközök kifejlesztését, amelyek az igazoló vizsgáltól az értékesítésig történő út támogatását célozzák, mint amilyen a „Fast Track to Innovation” program, vagy céljuk új ipari ágazatok strukturálása az INNOSUP kezdeményezés és annak „Klaszterek által ösztönzött projektek az új ipari értéklánc számára” (*cluster-facilitated projects for new industrial value chain*) elnevezésű cselekvése révén, és kéri ezek megerősítését;

61. az ágazatközi megközelítések és együttműködő uniós partnerségek lehetővé tétele érdekében klasztereknek szánt támogató eszközök olyan csomagját kell kialakítani, amelyek egyedi vállalkozások helyett vállalatcsoportokat céloznak meg. Ezenkívül az uniós politikákban tükröződnie kell annak, hogy milyen szerepet játszhatnak a klaszterek a régiókon belüli és kívüli szereplők közötti hídként, valamint a kkv-k számára biztosított vállalkozástámogatás csatornáiként;

62. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy értékelje, hogy milyen hatással jártak azok a reformok, amelyeket 2013-ban vezettek be azzal a céllal, hogy szinergiák jöjjenek létre a H2020 program és az esb-alapok között;

63. sajnálja, hogy a feltörekvő iparágak nincsenek eléggé a második pillér középpontjában, valamint hogy túl kevés támogatásban részesülnek az innovációs központoknak és ökoszisztémáknak a jövő iparágai felé forduló kiválósági hálózatai, mint amilyen az Élkezdeményezés; figyelmeztet arra, hogy tartósan nehézségekbe ütközik a nagyszabású ipari kísérleti és demonstrációs projektek finanszírozása; már most arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fokozza a juttatások mértékét és vegyen fontolóra újabb fellépéseket ezekben a témákban;

64. javasolja egy olyan program létrehozását, amely támogatja a demonstrációs infrastruktúrákat a kísérleti telepek, demonstrációk és kísérleti projektek közötti hálózatépítés előmozdítása érdekében, a kutatási infrastruktúrák hálózatépítési modelljét véve alapul;

#### **A tudomány és a társadalom viszonyának javítása a régiókhöz kapcsolódva**

65. megjegyzi, hogy egy olyan időszakban, amikor megkérdőjeleződik és vita tárgyát képezi a haladás fogalma, a tudomány és a társadalom viszonyának az európai K+I-politika jövőjéről való gondolkodás középpontjában kell állnia, mind a kutatás irányait, a projektek végrehajtásának feltételeit, mind pedig a tudomány új társadalmi és műszaki felhasználási módjainak kifejlesztésére irányuló döntéseket illetően;

66. javasolja ezért, hogy egyrészt javítsák a tudományba és a haladásba vetett bizalmat, másrészt pedig alakítsanak ki a fenntartható fejlődést szem előtt tartó megközelítést; ennek kapcsán kiáll az elővigyázatosság elve mellett, amely olyan óvatossági elv, amelynek értelmében a fellépéseket a kockázatok teljes tudatában kell végrehajtani;

67. felhívja a figyelmet arra a fontos kihívásra, amelyet napjainkban a nyitott tudomány (open science) képvisel, a kutatási eredményekhez és publikációkhoz való nyílt hozzáférésnek, a nyilvánosság számára rendelkezésre álló megbízható és különböző forrásokból származó információknak, valamint a polgárokkal és az érdekelt felekkel folytatott vitának köszönhetően;



68. úgy véli, hogy a nyitott tudomány és a célkitűzés-központú tudomány között teret kell biztosítani a tudományos, gazdasági, valamint civil társadalmi szereplők közötti párbeszédre is, hogy megvitassák és együtt megfogalmazzák a főbb új tudományos kérdéseket, valamennyiük függetlenségének tiszteletben tartása mellett;

69. hangsúlyozza, hogy sürgősen népszerűsíteni szükséges a fiatalok és családjuk körében a tudományt, a technológiát és az azokhoz kapcsolódó összes szakmát, az ipariakat is, kiemelt hangsúlyt helyezve a nők tudományos-technológiai pályák iránti érdeklődésének felkeltésére;

70. sajnálja, hogy a „*Tudomány a társadalommal és a társadalomért*” elnevezésű program alacsony szintű és szétaprózódott támogatásban részesül, így hatása gyenge; prioritások megállapítását kéri az európai értéktöbblettel bíró fellépések alapján, a részes felekkel, a tagállamokkal, a régiókkal és a városokkal valódi együttműködésben;

#### **A keretprogram nemzetközi vetülete**

71. védelmébe veszi a nyitott tudomány elvét, ugyanakkor meg kívánja őrizni a keretprogram jellegzetességeit, többek között az Egyesült Királyság EU-ból való kilépése kontextusában is. Reméli, hogy a kilépés nem jelenti a keretprogram számára rendelkezésre álló források csökkenését, ugyanakkor arra számít, hogy ezzel a témával koherensen foglalkoznak majd az Egyesült Királysággal folytatandó átfogó tárgyalások során;

72. kéri, hogy a keretprogram keretében erősítsék meg a nemzetközi együttműködést, többek között a társult partnerekkel, a feltörekvő országokkal, valamint a szomszédsági politika vagy a tengeri stratégiák, köztük a földközi-tengeri stratégia részeként is.

Kelt Brüsszelben, 2017. július 12-én.

a Régiók Európai Bizottsága  
elnöke

Markku MARKKULA

---